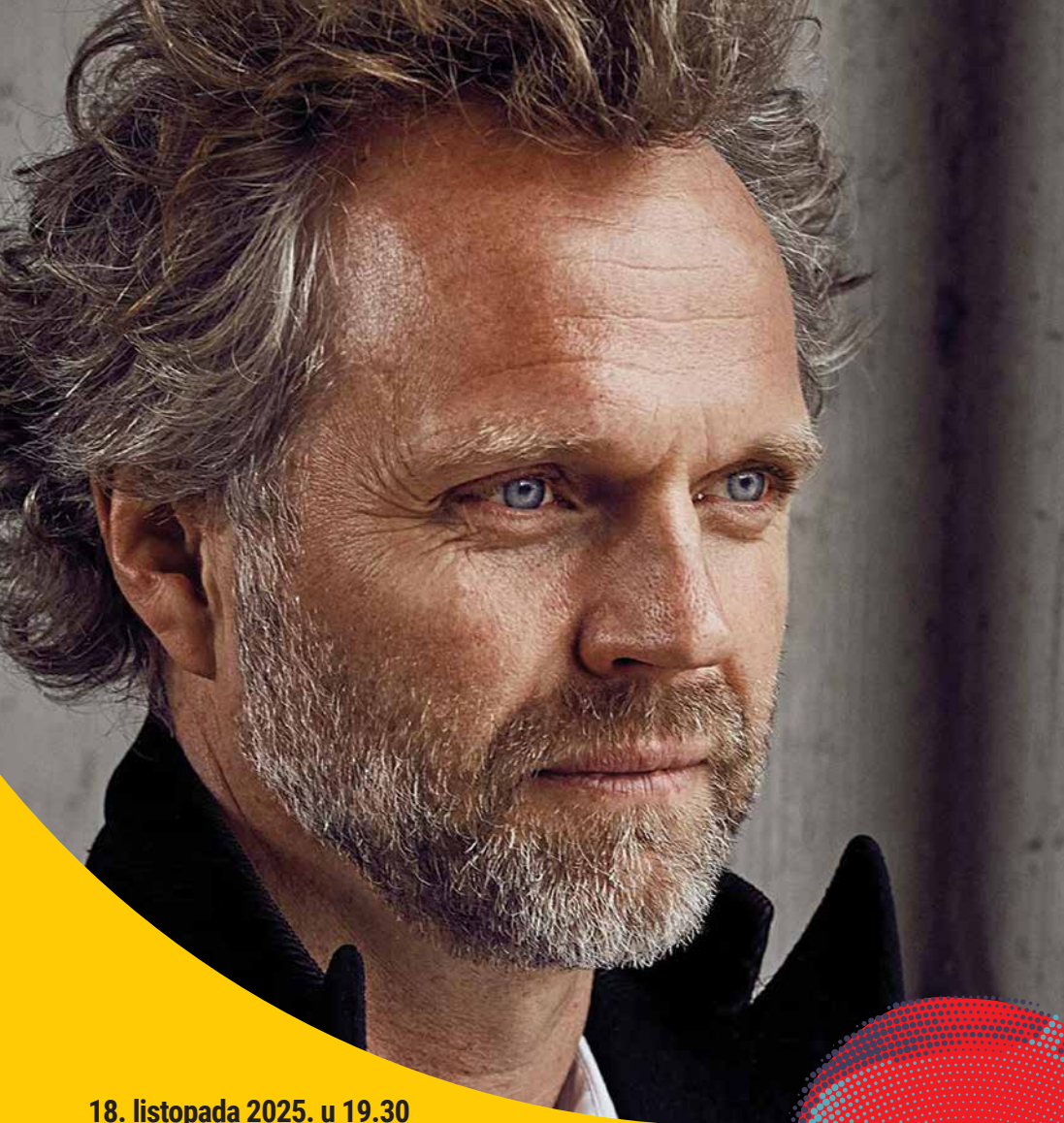

18. listopada 2025. u 19.30

**ŠKOTSKI
KRALJEVSKI
NACIONALNI
ORKESTAR**

Thomas Søndergård, dirigent
Francesco Piemontesi, glasovir

LISINSKI LISINSKI
SUBOTOM
SVIJET NA
DLANU
25/26

Johannes Brahms

Prvi koncert za glasovir i orkestar u d-molu, op. 15

Maestoso

Adagio

Rondo. Allegro non troppo

* * *

Felix Mendelssohn

Treća simfonija u a-molu, op. 56, Škotska

Andante con moto – Allegro un poco agitato

Vivace non troppo

Adagio

Allegro vivacissimo – Allegro maestoso assai

Poslije koncerta s umjetnicima razgovara Bojana Plećaš Kalebota.

ŠKOTSKI KRALJEVSKI NACIONALNI ORKESTAR

Osnovan 1891. godine, **Škotski kraljevski nacionalni orkestar** (RSNO) jedan je od vodećih europskih simfonijskih orkestara. Godine 1977. dobio je pokroviteljstvo Njezina sada pokojnog Veličanstva Kraljice, a njegov poseban status u kulturnom životu Ujedinjenog Kraljevstva učvršćen je 2007. godine, kad je prepoznat kao jedan od pet škotskih nacionalnih izvođačkih ansambala, uz podršku škotske vlade.

Predvođen glazbenim ravnateljem Thomasom Søndergårdom, Orkestar nastupa diljem Škotske, uključujući koncerte u Glasgowu, Edinburghu, Dundeeju, Aberdeenu, Perthu i Invernessu, te redovito nastupa na Međunarodnom festivalu u Edinburghu i festivalu *BBC Proms*. Škotski kraljevski nacionalni orkestar održava i međunarodne turneje, a nedavno je posjetio Kinu i Europu.

Škotski kraljevski nacionalni orkestar poznat je diljem svijeta po kvaliteti svojih snimki, što pokazuju i nagrade *Gramophone Classical Music Award* 2020. za Chopinove Koncerte za klavir i orkestar (solist: Benjamin Grosvenor), pod ravnanjem Elim Chan, dvije nagrade *Diapason d'Or* (Denève/ Roussel, 2007.; Denève/ Debussy, 2012.) i osam nominacija za nagradu *Grammy*. Posljednjih godina Orkestar sve više snima soundtrackove za film, televiziju i videoigre, a među važnijim naslovima su *Horizon: An American Saga* (Warner Bros.), *Life on Our Planet* (Netflix), *Star Wars Outlaws* (Ubisoft), *Avatar Frontiers of Pandora* (Meta Quest VR) i *The Woman King* (Sony Pictures). Orkestar snima u svom nagrađivanom internom objektu, u Scotland's Studiju u Glasgowu.

Škotski kraljevski nacionalni orkestar vjeruje da glazba može obogatiti živote pa nastoji inspirirati, educirati i zabaviti ljude diljem Škotske i šire svojim nastupima, snimkama i programima. Podržavajući škole, obitelji, mlade stručnjake i šire zajednice, RSNO provodi visokokvalitetne inicijative za sve uzraste i sposobnosti.

PRVE VIOLINE

Igor Yuzefovich
Shlomy Dobrinsky
Tamás Fejes
Patrick Curlett
Liu-Yi Retallick
Jane Lemoine
Ursula Heidecker Allen
Elizabeth Bamping
Lorna Rough
Susannah Lowdon
Veronica Marziano
Gillian Risi
Fiona Stephen
Joe Hodson

DRUGE VIOLINE

Emily Davis
Jacqueline Speirs
Marion Wilson
Joanna Rodriguez
Nigel Mason
Paul Medd
Anne Bünemann
Sophie Lang
Robin Wilson
Kirstin Drew
Colin McKee
Helena Rose

VIOL

Erika Nylund
Felix Tanner
Asher Zaccardelli
Susan Buchan
Lisa Rourke
Nicola McWhirter
Claire Dunn
Maria Trittinger
Francesca Hunt
Beth Woodford

VIOLONČELA

Pei-Jee Ng
Betsy Taylor
Yuuki Bouterey-Ishido
Rachael Lee

Robert Anderson
Gunda Baranauskaitė
Neil Sild
Laura Sergeant

KONTRABASI

Kai Kim
Michael Rae
Genna Spinks
Moray Jones
Alexandre Cruz dos Santos
Tom Berry

FLAUTE

Katherine Bryan
Jack Welch

OBOE

Adrian Wilson
Peter Dykes

KLARINETI

Timothy Orpen
William Knight

FAGOTI

David Hubbard
Jamie Louise White

ROGOVI

Amadea Dazeley-Gaist
Alison Murray
Andrew McLean
David McClenaghan
Martin Murphy

TRUBE

Jonathan Holland
Katie Smith

TIMPANI

Patrick Raab

UDARALJKE

Simon Lowdon

THOMAS SØNDERGÅRD

Danski dirigent **Thomas Søndergård** (1969.) glazbeni je ravnatelj Orkestra iz Minnesote i Škotskoga kraljevskog nacionalnog orkestra, nakon šest sezona u kojima je bio njihov glavni gostujući dirigent. Između 2012. i 2018. bio je glavni dirigent Nacionalnoga orkestra BBC-ja iz Walesa (BBC NOW), nakon što je odstupio s mjesta šefa dirigenta i glazbenog savjetnika Orkestra Norveškoga radija.

Nastupao je s mnogim važnim orkestrima u vodećim europskim središtima, kao što su Berlin (uključujući Berlinsku filharmoniju, Simfonijski orkestar Berlinskoga radija, Komorni orkestar *Mahler*, Orkestar Konzerthausa iz Berlina), München (Simfonijski orkestar Bavarskoga radija), Zürich (Orkestar Tonhallea), Leipzig (Gewandhaus orkestar), Pariz (Francuski nacionalni orkestar), London (Londonska filharmonija, Simfonijski orkestar BBC-ja i Londonski simfonijski orkestar), Amsterdam i Rotterdam (Kraljevski Concertgebouw orkestar, Nizozemska i Rotterdamska filharmonija). Kao poznati umjetnik u Skandinaviji, nastupao je s orkestrima kao što su Filharmonija iz Osla, Simfonijski orkestar iz Göteborga, Danski nacionalni simfonijski orkestar, Kraljevska filharmonija iz Stockholma, Simfonijski orkestri Švedskoga i Finskoga radija i Helsinška filharmonija. Dosadašnji nastupi u Sjevernoj Americi uključivali su simfonijske orkestre iz New Yorka, Los Angelesa, Chicaga, Clevelanda, Cincinnatija, Baltimorea, St. Louisa, Toronta, Atlante, Montreala, Vancouvera, Houstona i Seattlea. Također je održao vrlo uspješne turneje po Kini, Koreji, Australiji i Novom Zelandu.

S Orkestrom iz Minnesote u sezoni 2025./2026. predvodi raznovrsne programe, uključujući nastavak njihova *Nordijskog festivala skladatelja* i projekte s vodećim solistima, kao što su Joyce DiDonato, Yo-Yo Ma i Kirill Gerstein. Uz škotski ciklus i projekte snimanja, istaknuti događaji sa Škotskim kraljevskim nacionalnim orkestrom uključuju dirigiranje završnoga koncerta Međunarodnog festivala u Edinburghu 2025. i opsežne turneje po Europi i Kini. Gostujuća vodstva ove sezone uključivat će ponovne suradnje s Orkestrom Konzerthausa iz Berlina, Orkestrom Philharmonia, Danskim nacionalnim simfonijskim orkestrom, Simfonijskim orkestrom Finskoga radija i Filharmonijom iz Osla, uz prvi nastup sa Simfonijskim orkestrom iz Barcelone. Thomas Søndergård će također biti član žirija dirigentskog natjecanja Londonskog simfonijskog orkestra, *Donatella Flick*, 2025. godine.

U sklopu proslave obljetnice Sibeliusa i Nielsena 2015. godine, dirigirao je velik raspon njihovih djela s mnogim uglednim orkestrima. Strastveni je pobornik glazbe Carla Nielsena, a njegove izvedbe Nielsenove Pete simfonije sa Simfonijskim orkestrom Švedskoga radija hvaljene su kao „u rangu s velikim pionirima Nielsenove interpretacije... Teško je zamisliti bolju izvedbu ove izvanredne simfonije.“ (*Dagens Nyheter*) Godine 2019. sudjelovao je na posebnom koncertu u čast Nielsenova stvaralaštva s Danskom kraljevskom glazbenom akademijom u Kopenhagenu.

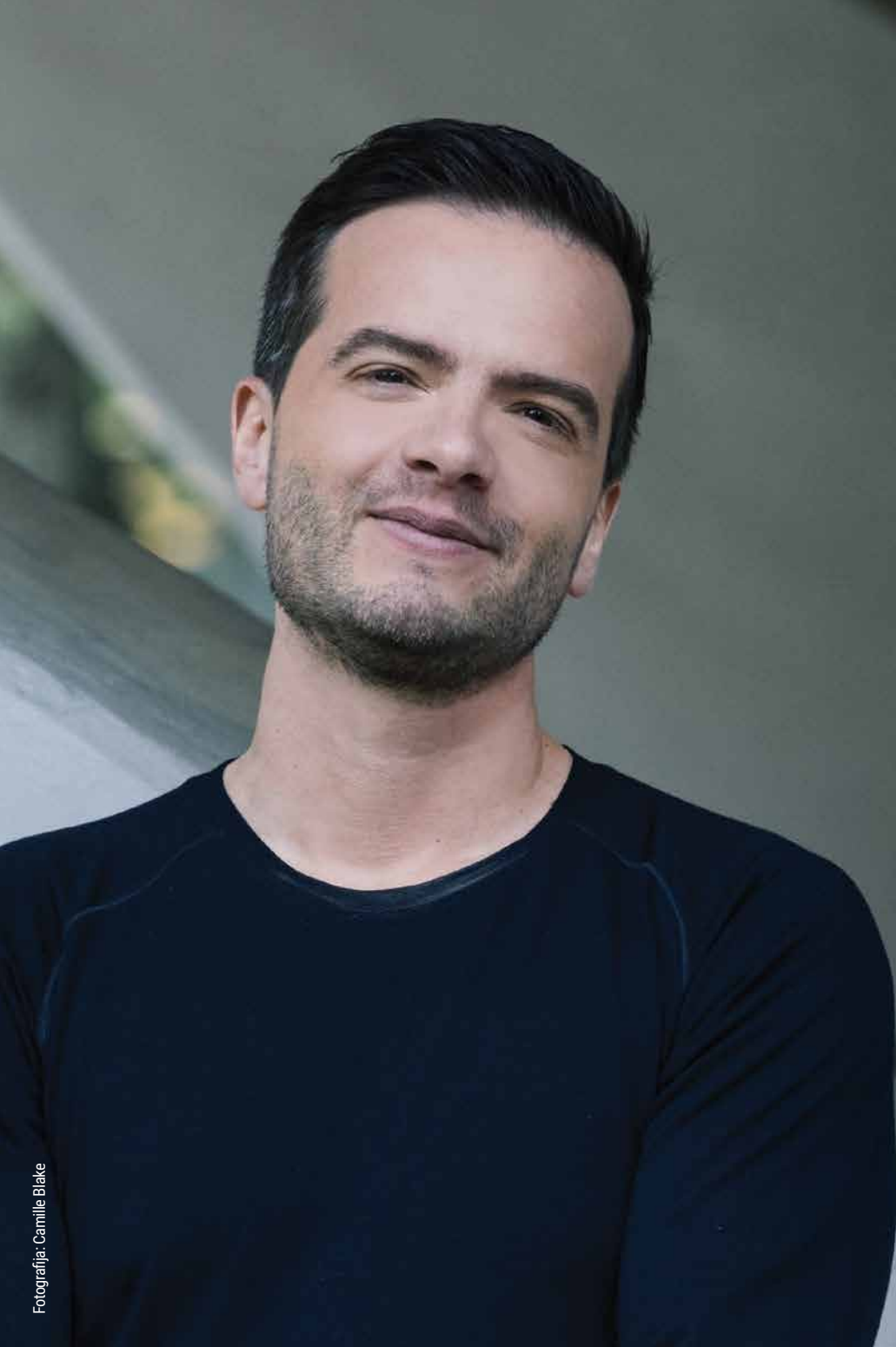

Od hvaljenoga prvog nastupa u Danskoj kraljevskoj operi (*Kafkin Proces*), redovito se u nju vraća kako bi dirigirao širok repertoar, uključujući *Valkiru* (koja je 2022. osvojila Reumertovu nagradu za najbolju opernu produkciju), *Elektru*, *Figarov pir*, *Seviljskog brijača*, *La Bohème*, *Lukavu malu lisicu* i *Putovanje u Reims*, a održao je i kratke koncertne turneje s Danskim kraljevskim orkestrom. Ostvario je uspješne suradnje s Državnom operom iz Stuttgarta, Norveškom operom i Švedskom kraljevskom operom. Njegove produkcije *Tosce* i *Turandot* (obje s Ninom Stemme) u Stockholmu omogućile su mu i prvi nastup u Bavarskoj državnoj operi, gdje je dirigirao izvedbe *Turandot* u sezoni i na Oprenom festivalu, a nedavno se vratio u tu opernu kuću da bi nastupio u ciklusu *Operni akademski koncerti*.

U Njemačkoj operi iz Berlina prvi put je nastupio na svjetskoj premijeri Scartazzinijeva *Edwarda II.*, nakon čega je na istom mjestu dirigirao izvedbu Berliozove dramatske simfonije *Romeo i Julija* te *Elektru* Richarda Straussa.

Njegova diskografija pokriva širok raspon suvremenog i *mainstream* repertoara, uključujući djela Carla Nielsena (Danski kraljevski orkestar, Naxos Records), Poula Rudersa (Simfonijski orkestar iz Aarhusa, Norveški radio, Danska kraljevska opera za Da Capo i Bridge Records), Sibeliusove simfonije i simfonijske pjesme s BBC NOW te skladbe Prokofjeva i Richarda Straussa s RSNO za Linn Records, koncerte Lutosławskog i Dutilleuxa s violončelistom Johannesom Moserom i Simfonijskim orkestrom Berlinskoga radija (Pentatone) i proslavljenju debitantsku snimku violinistice Vilde Frang (WDR Köln za EMI).

U listopadu 2023. Thomas Søndergård primio je nagradu Zaklade Carla Nielsena i Anne-Marie Carl Nielsen za izvanredni doprinos danskom glazbenom životu. U siječnju 2022. Njezino Veličanstvo Margareta II., kraljica Danske, odlikovala ga je prestižnim Kraljevskim viteškim redom Dannebrog (Ridder af Dannebrogordenen).

FRANCESCO PIEMONTESE

„Glazba se odražava na njegovu licu kao delikatna međuigra unutarnjih emocija – istinski odraz njegove muzikalnosti.“ (*Neue Zürcher Zeitung*)

Švicarsko-talijanski pijanist **Francesco Piemontesi** (1983.), rođen u Locarnu, smatra se jednim od vodećih interpreta njemačkoga klasičnog i romantičkog repertoara. Kao traženi solist redovito nastupa s najpoznatijim orkestrima, u najvažnijim koncertnim dvoranama i na festivalima diljem svijeta, a bio je i umjetnički ravnatelj glazbenog festivala *Settimane Musicali di Ascona*.

Piemontesi oduševljava kritičare i publiku diljem svijeta svojim suptilnim i očaravajućim interpretacijama Schubertovih klavirskih sonata, solističkih skladbi te klavirskih koncerata Mozarta, Beethovena, Brahmsa i Liszta. Njegovo sviranje karakteriziraju senzibilnost, intimistički pristup i poetičnost, kao i snaga i briljantnost. U srži njegova glazbenog rada je duboka uživiljenost u partituru: „Stvaranje glazbe mi je kao drugi jezik – egzistencijalna nužnost. Ne želim zabavljati publiku, nego dijeliti dublje dimenzije glazbe.“

Kao solist, svirao je uz vodeće orkestre, poput Berlinske i Njujorške filharmonije, Filharmonije iz Los Angelesa, Pariškog orkestra, Orkestra Nacionalne akademije svete Cecilije, Filharmonije Scale, Bečkih simfoničara, Bostonskog, Čikaškog i Londonskog simfonijskog orkestra, NHK-a, Clevelandskog orkestra, Simfonijskog orkestra iz San Francisca, Budimpeštanskog festivalskog orkestra, Europskog komornog orkestra, kao i Orkestra Tonhallea iz Züricha. Redovito surađuje s uglednim dirigentima (Gianandrea Noseda, Fabio Luisi, Antonio Pappano, Daniele Gatti, Daniele Rustioni, Lorenzo Viotti, Robin Ticciati, Iván Fischer, Mirga Gražinytė-Tyla, Marek Janowski, Joana Mallwitz, Thomas Søndergård, Daniel Harding, Roger Norrington, Karina Canellakis, Paavo Järvi, Zubin Mehta, Nathalie Stutzmann, Elim Chan i Maksim Emeljaničev).

Sezona 2025./2026. uključuje premijeru Koncerta za klavir i orkestar Beata Furrera (posvećenog Francescu) s Orkestrom Romanske Švicarske i Simfonijskim orkestrom Bavarskoga radija iz Münchena, kao i daljnje solističke nastupe s Komornim orkestrom *Mahler*, Filharmonijom Francuskoga radija, Leipziškim Gewandhaus orkestrom, Simfonijskim orkestrom Švedskoga radija, Simfonijskim orkestrom Finskoga radija i Škotskim kraljevskim nacionalnim simfonijskim orkestrom, potom u Sjevernoj Americi sa Simfonijskim orkestrima iz Pittsburga, Atlante, Baltimorea i Toronta te sa Seulskom filharmonijom.

Kao vrhunski pijanist, nedavno je nastupio u Auditoriumu u Lyonu, Rudolfinumu/Dvořákovoj dvorani u Pragu, Tonhalleu u Zürichu, na festivalima *Schubertiade* te u La Chaux-de-Fonds. Ove sezone nastupa u Musikverein, Theatre des Champs-Élysées i u Wigmore Hallu u Londonu, gdje je uvijek rado viđen gost.

LISINSKI
SUBOTOM
SVIJET NA
DLANU

25/26

13

Osim djela iz razdoblja klasike i romantizma, Piemontesijev raznovrsni repertoar uključuje i skladbe Bacha i Händela, klavirske koncerte Ravela, Debussyja, Bartóka, Rahmanjinova i Schönberga, kao i djela Oliviera Messiaena i Unsuk Chin. Posebno su na njega utjecali njegovi učitelji Arie Vardi i Alfred Brendel, ali prije svega francuska pijanistica Cécile Ousset, kojoj duguje svoj zaokruženi zvuk i instinktivnu tehniku ukorijenjenu u francuskoj klavirskoj tradiciji Marcela Ciampija.

Piemontesijev umjetnički rad dokumentiran je na brojnim nagrađivanim snimkama. Posebno su vrijedne izvedbe Schubertovih kasnih klavirskih sonata, Debussyjevih Preludija i Mozartovih klavirskih koncerata sa Škotskim komornim orkestrom pod ravnanjem Andrewa Manzea. Njegova najnovija snimka za Pentatone posvećena je dvama najzahtjevnijim ostvarenjima u klavirskoj literaturi: Lisztovim *Transcendentalnim etidama* i Sonati u h-molu.

Piemontesijeva suradnja s orkestrima i komornim glazbenicima temelji se na prijateljstvu, međusobnom uvažavanju i kreativnom nadahnuću. Bio je rezidencijalni umjetnik Orkestra Romanske Švicarske, Dresdenske filharmonije i festivala *Gstaad Menuhin*. Godinama održava bliske veze s festivalom *Schubertiade* i Wigmore Hallom. Kao komorni glazbenik nastupa s umjetnicima kao što su Renaud Capuçon, Leonidas Kavakos, Martha Argerich, Janine Jansen, Daniel Müller-Schott, Augustin Hadelich i Jörg Widmann.

Njegovi nastupi vode ga u najprestižnije svjetske koncertne dvorane, uključujući Concertgebouw u Amsterdamu, Carnegie Hall u New Yorku, Elbphilharmonie u Hamburgu i Festspielhaus u Salzburgu. Rado je viđen gost na festivalima u Salzburgu, Edinburghu, Aix-en-Provenceu, Luzernu, Verbieru, Schleswig-Holsteinu, La Roque d'Anthéronu i Ruhru.

U studenome 2024. Francesco je surađivao s redateljem Janom Schmidt-Garreom u stvaranju dokumentarnog filma *Alkemija klavira*. Tijekom godinu dana snimanja, Piemontesi je razgovarao s nekima od vodećih svjetskih izvođača, uključujući svojega mentora, pokojnoga Alfreda Brendela, zatim Mariju João Pires, Stephena Kovacevicha i Antonija Pappana, u nizu nadahnjujućih susreta koji osvjetljavaju njihove pristupe instrumentu, njegovoj boji i obliku.

Stvaralaštvo njemačkoga skladatelja i pijanista **Johannesa Brahmsa** (Hamburg, 1833. – Beč, 1897.), jednoga od najvažnijih skladatelja kasnog romantizma, utemeljeno je na postulatima i skladateljskoj tehnici baroknih i klasičnih majstora. Skladao je klavirsku, komornu, simfonijsku, vokalnu i zborsku glazbu, a kao vrstan pijanist nerijetko je sam prouzvodio vlastita djela, od kojih su mnoga postala neizostavni dijelom suvremenoga koncertnog repertoara. Majstor kontrapunkta, u svojim je ostvarenjima duboke proživljenosti i jasne strukture stapao klasično nasljeđe s inovacijom, nadahnjujući svojim predanim pristupom i vještinom brojne generacije skladatelja. U njegovu opusu ističu se *Njemački rekviem*, četiri veličanstvene simfonije, monumentalni koncerti i sofisticirana komorna djela te brojne, iznimno vrijedne skladbe za klavir: *intermezza*, plesovi, balade, rapsodije i varijacije.

Sin kontrabasista i krojačice, Brahms je djetinjstvo proveo u siromaštvu, a rani početak glazbenog obrazovanja razvio je njegov talent u tolikoj mjeri da je kao jedanaestogodišnjak prozvan čudom od djeteta. Stekavši temeljno znanje iz kompozicije, od rane je dobi pomagao obitelji svirajući klavir u lučkim krčmama. Upoznavši 1851. mađarskoga violinista Edeu Reményija, koji ga je upoznao s mađarskom plesnom glazbom, krenuo je s njim na prvu koncertnu turneju, zaputivši se (na preporuku violinista Josepha Joachima) u Weimar, k Franzu Lisztu. Iako Brahms nije uspio impresionirati velikoga mađarskog pijanista i skladatelja, ubrzo je, uz Joachimovu pomoć, upoznao Roberta i Claru Schumann, što je bila prekretnica u njegovoj karijeri. U to je vrijeme Schumann bio na položaju gradskoga glazbenog ravnatelja u Düsseldorfu te je, otkrivši vrijednost Brahmsova stvaralaštva, u glasovitim novinama *Neue Zeitschrift für Musik* Brahmsa proglasio Beethovenovim istinskim nasljednikom. Nakon niza epizoda intenzivne depresije, Schumann je pokušao počiniti samoubojstvo te je naposljetku ostatak života proveo u bolnici, a Brahms je zadržao podršku njegove supruge, ugledne pijanistice i skladateljice Clare, s kojom je ostao blizak sve do njezine smrti. Iako se nadao većoj ulozi u glazbenom životu Hamburga, Brahmsu se ta želja nije ispunila. Nastanio se u Beču, u kojem je stekao ugled i brojne poklonike, među kojima i uglednog kritičara Eduarda Hanslicka, zagovornika glazbe slobodne od svih izvanglazbenih asocijacija.

Orkestralni dio Brahmsova opusa u znaku je monumentalnih ostvarenja, kao rezultata golemoga truda i umijeća ugrađenih u njihov glazbeni sadržaj. Pretpostavlja se da je njegov prvi klavirski koncert izvorno zamišljen 1854. godine, u vrijeme Schumannove bolesti, neposredno nakon pokušaja samoubojstva, kao sonata za dva klavira, da bi potom postao simfonija te naposljetku **Prvi koncert za klavir i orkestar u d-molu, op. 15**, dovršen 1859., tri godine nakon Schumannove smrti. No uz osobne okolnosti, u tome monumentalnom ostvarenju odražava se i snažan utjecaj simfonijskog i koncertantnog stvaralaštva Ludwiga van Beethovena, ali i onog Wolfganga Amadeusa Mozarta. Prve privatne probe održane su u Hannoveru 1858., sa skladateljem u solističkoj ulozi i Josephom Joachimom kao dirigentom, a prva javna izvedba upriličena je u siječnju sljedeće godine.

Zahvaljujući zadovoljavajućoj recepciji, Brahms se odlučio na izvedbu s Leipziškim Gewandhaus orkestrom pod vodstvom Juliusa Rietza, no tom prigodom njegovo zahtjevno ostvarenje, kao ni izvedba, nisu naišli na odobravanje. I sam Eduard Hanslick isticao je da je Brahms svirao više kao skladatelj nego kao pijanistički virtuoz, doduše iskreno i uvjerljivo, no uz niz propusta. Nakon bolje prihvaćene izvedbe djela u Hamburgu, ono je počelo nailaziti na pozitivnije reakcije, u čemu je Brahmsu svesrdno pomogla Clara Schumann, uvrstivši Koncert na svoj repertoar.

Riječ je o impresivnom, beskompromisnom ostvarenju velikog opsega i simfonijske koncepcije, koje od publike zahtijeva iznimno visoku razinu koncentracije, jer u njemu nema površnosti i trivijalnosti kojima se nerijetko podilazi slušateljima. Fokusrajući se na ravnopravnu ulogu glasovira i orkestra, Brahms je, unatoč mladosti, stvorio zrelu, intenzivnu skladbu grandioznoga karaktera i velikih tehničkih izazova, ujedno i jedno od svojih najosobnijih i najvrjednijih ostvarenja, koje je s godinama steklo status remek-djela.

Prvi stavak, grandiozni *Maestoso* sonatnog oblika, počinje u pomalo tragičnom ozračju, uz nagovještaj zlokobnog karaktera, uoči nastupa nježnijeg motiva koji uvodi u drugu temu i iznenadni nastup orkestra, s povratkom u početno ozračje koje nadglasava nastup solista. Početna, pomalo suzdržana tema u znaku je uzburkanih trilera, koji vode do druge teme koja podsjeća na himnu. Istodobno s razvojem glazbenoga materijala, solist ima zadatak udovoljiti visokim interpretativnim zahtjevima, dok repriza donosi iznenađujuće promjene tonaliteta.

Uz melodijsku liniju trodijelnog drugog stavka, *Adagio*, Brahms je zapisao: *Benedictus qui venit in nomine Domini (Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje)*, vjerojatno se referirajući na Roberta Schumanna, iako neki tvrde da ga je osmislio kao nježni portret Clara Schumann. Međutim, zapis koji bi mogao uputiti na preotvoreno pokazivanje osjećaja poslije je prekršten. Drugu temu iznose gudači, a važnu, prizivajuću ulogu u stavku imaju fagot i rogov, dok glasovir meditativnom melodijom vodi do sljedeće teme, uz reminiscenciju na uvodno ozračje u mirnoj kadenci.

Skladbu zaključuje *Rondo. Allegro non troppo*, intenzivnog i energičnog uvoda u dionici glasovira, karakterističnog za Beethovenovo stvaralaštvo, uz iznošenje kontrastnih zamisli u dionicama glasovira i orkestra, moćne ritamske obrasce te kontrapuntski tretman dionice violina, prelijevajući se u lirsko ozračje kadanice koja vodi do ganutljivog završetka.

Razdoblje ranog romantizma obilježilo je stvaralaštvo njemačkoga skladatelja, pijanista, orguljaša i dirigenta **Felixa Mendelssohna** (Hamburg, 1809. – Leipzig, 1847.). Kao unuku uglednoga mislioca Mosesa Mendelssohna i bankarovu sinu, prezime Bartholdy dodali su mu roditelji u ranom djetinjstvu. Preselivši se s obitelji u Berlin, gdje je odrastao i družio se s brojnim pripadnicima kulturnih krugova, angažirao se u oživljavanju javnog zanimanja za glazbu Johanna Sebastiana Bacha. Nakon prvih uspjeha u rodnoj Njemačkoj, gdje je kao pijanist debitirao u dobi od devet godina, a svoje maestralno ostvarenje, *San ljetne noći*, napisao kao sedamnaestogodišnjak, početkom tridesetih godina 19. stoljeća otputovao je u inozemstvo radi obrazovanja. Nastanio se u Italiji, no posjećivao je i Englesku, Wales i Škotsku, gdje je bio izuzetno dobro prihvaćen, nakon čega je postao dirigent Leipziškog Gewandhaus orkestra. U njegovu opusu, koji vješto stapa elemente klasike i romantizma, najvažnije mjesto pripada simfonijama, koncertima, komornim i klavirskim djelima te oratorijima.

Mendelssohn je napisao pet simfonija, uz trinaest ranih simfonija za gudače, koje je dovršio u dobi od samo četrnaest godina. Od zrelijih simfonijskih ostvarenja, najpopularnije su Četvrta simfonija u a-molu, op. 90, *Talijanska*, dovršena 1833. godine, koja odražava skladateljeva iskustva stečena u Italiji te **Treća simfonija u a-molu, op. 56, Škotska**, nadahnuta posjetom palači Holyrood u doba Marije I. (Stuart), kraljice Škotske.

U proljeće 1829. godine Felix Mendelssohn, tada dvadesetogodišnjak, prvi je put otputovao u Englesku, gdje je u Londonu ravnao svojom Prvom simfonijom u izvedbi Londonske filharmonije te, na oduševljenje publike, nastupio kao solist u Beethovenovu *Carskom koncertu*. Potkraj srpnja iste godine, iz Edinburgha je u pismu sestri Fanny i obitelji opisao svoj posjet palači Holyrood: „U večernjem sumraku danas smo otišli u palaču u kojoj je živjela i voljela kraljica Marija; ondje je prikazana mala soba s vijugavim stubištem. Kapela je sada bez krova; rastu trava i bršljan, a oltar na kojem je Marija okrunjena za kraljicu Škotske je razbijen. Sve okolo je slomljeno i trulo, a unutra sja svijetlo nebo. Vjerujem da sam danas u toj staroj kapeli pronašao početak svoje Škotske simfonije.“ Istom prigodom skladatelj je skicirao šesnaest početnih taktova simfonije koju je dovršio tek dvanaest godina poslije.

Vrativši se u Njemačku drugim poslovima, a potom se otputivši na turneju po Italiji ujesen 1830. godine, bilo mu je teško vratiti se maglovitom i tmurnom škotskom ozračju. Unatoč tome, godinama poslije, nakon nastanka još triju simfonija, među kojima i glasovite *Talijanske*, Mendelssohn je uspio pronaći vrijeme i nadahnuće za dovršetak djela, što je naposljetku i učinio potkraj siječnja 1842. Treća simfonija u a-molu, op. 56, *Škotska*, jedno je od njegovih posljednjih djela za orkestar, čiju je praizvedbu u Leipzigu početkom ožujka dirigirao sam skladatelj, uz Leipziški Gewandhaus orkestar. Nekoliko mjeseci poslije, ravnao je i iznimno uspješnom izvedbom u Londonu, nakon koje je djelo posvetio kraljici Viktoriji. Partitura je objavljena 1843. godine, uz upute za izvođenje bez stanki između stavaka. Iako je svaki od njih

utemeljen na postulatima sonatnog oblika, Mendelssohn se u njima nije pridržavao strogih formalnih i harmonijskih pravila.

Kao istinski umjetnik glazbenih krajolika, Mendelssohn je svoju *Škotsku simfoniju* započeo živopisnim prikazom maglovitih brežuljaka u uvodnom dijelu prvog stavka, *Andante con moto*. Riječ je o već spomenutoj melodiji, nastaloj u Škotskoj, koja je postala temelj za razvoj većine tema u simfoniji, uz napomenu o izvedbi bez prekida između stavaka. Ozračje Škotske dojmljivo je prikazano u uzburkanom drugom dijelu stavka, *Allegro un poco agitato*, nakon kojega se vraća uvodni materijal i *pizzicato* zaključak kao kontrast sljedećem stavku.

Škotski karakter najočitiji je upravo u virtuoznom drugom stavku, *Vivace non troppo*, s jednostavnom, zabavnom glavnom temom, koja podsjeća na melodiju gajdi i karakterističan škotski ritamski obrazac.

Ekspresivni treći stavak, *Adagio*, istodobno se temelji na protočnoj, lirskoj melodiji u dionici violina uz pratnju harfe i u zlokobnim, nemirnim i tmurnim akordima u puhačima, uz svojevrsnu pogrebnu koračnicu, oslikavajući tako, prema skladateljevu mišljenju, surov i maglovit škotski krajolik.

Završnica skladbe vješto je oblikovana u stavku izvornoga naslova *Allegro guerriero*, ratničkog karaktera, koji je zamijenio *Allegro vivacissimo*, uz dojmljiv drugi dio *Allegro maestoso assai*. Prevladavajući kratko-dugi ritam plesnog karaktera, disonance i kontrapunkt vode do svečanoga uvoda u veličanstvenu kodu trijumfalnog karaktera.

LISINSKI
SUBOTOM
SVIJET NA
DLANU
25/26

LISINSKI SUBOTOM

Nedjelja, 26. 10. 2025. u 19.30

Velika dvorana

ZBOR I ORKESTAR MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

HERVÉ NIQUET, dirigent

Glazba francuskih dvorova

François Francœur: Simfonijska kraljevske gozbe monsijora grofa od Artoisa, izbor

Jean-Philippe Rameau: Hipolit i Aricija, izbor

Marc-Antoine Charpentier: *Te Deum*, H. 146

Studenti Muzičke akademije predstavljaju osobitosti francuskoga baroknog stila, gdje će, između ostalog, izvesti ulomke iz opere *Hipolit i Aricija*, koju su ovoga proljeća premijerno izveli u Hrvatskoj. Uz vrhunskog francuskog čembalista, tenora i dirigenta Hervéa Niqueta, višestruko nagrađivanoga specijalista za baroknu glazbu i povijesno obaviještene izvedbe, naše mlade snage Dvoranom *Lisinski* pronose dvorsku raskoš impresivnim vokalnim aparatom i autentičnim instrumentarijem.

LISINSKI DA CAMERA

Subota, 8. 11. 2025. u 19 sati

Mala dvorana

LISINSKI DA CAMERA ZA DJECU UČIMO O GLAZBI UZ TRIO ELOGIO

koncert i radionica za djecu

Petak, 7. 11. u 11 sati

Mala dvorana

LISINSKI
DA CAMERA
25/26

TRIO ELOGIO

Elogio a Listeš

Goran Listeš, Miroslav Miletić, Maurice Ravel,
Domenico Scarlatti, Manuel de Falla

Koncert briljantnog gitarskog trija, koji čine Petrit Čeku, Pedro Ribeiro Rodrigues i Tomislav Vukšić, u znak je važnih obljetnica: održava se u povodu pete godišnjice smrti gitarista i skladatelja Gorana Listeša, 100. godišnjice rođenja violinista, pedagoga i skladatelja Miroslava Miletića te 150. godišnjice rođenja francuskoga skladatelja Mauricea Ravela. Očekuje nas posebna večer ispunjena sjajnim djelima raznih epoha i stilova zaokruženima folklornim nadahnućem i unikatnim skladateljskim rukopisima.

Pokrovitelji:

GRAD
ZAGREB

Sponzori:

PBZ
Intesa Sanpaolo Group

CROATIA®
OSIGURANJE